

Natura 2000-handleplan 2016–2021

Søer ved Tårup og Klintholm

Natura 2000-område nr. 118

Habitatområde H102

Kolofon

Titel Natura 2000-handleplan 2016-2021, søer ved Tårup og Klintholm
Natura 2000-område nr. 118, Habitatområde H102

Udgiver Svendborg Kommune
Svendborgvej 135
5762 Vester Skerninge
www.svendborg.dk

Nyborg Kommune
Torvet 1
5800 Nyborg
www.nyborg.dk

År 2016

Forsidefoto Overdrev og vandhuller ved Klintholm. *Foto: Terkel Broe Christensen*

Kort © GST

Resumé Natura 2000-handleplanen for Søer ved Tårup og Klintholm 2016-2021 er en udmøntning af den statslige Natura 2000-plan, Søer ved Tårup og Klintholm 2016-2021, og beskriver den indsats, der skal gennemføres i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Natura 2000-området er på 36 ha og består af to adskilte kystnære arealer ved henholdsvis Tårup Strand og Klintholm. Området er udpeget på grund af de mange søer af typen kransnålalgesø og næringsrig sø, der er levested for en stor bestand af klokkefrø og stor vandsalamander samt arealer med kalkoverdrev. Målet er at bevare og fremme disse naturtyper og arter. De væsentligste naturforvaltningsmæssige opgaver i denne planperiode knytter sig til fortsat drift på overdrevsarealerne og sikring af gode levesteder for klokkefrø.

Må citeres med kildeangivelse.

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning har efter udarbejdelse af handleplanen ændret navn til Miljøstyrelsen, og NaturErhvervstyrelsen har ændret navn til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Indholdsfortegnelse

Baggrund	4
Handleplaner	4
Beskrivelse af Natura 2000-området Søer ved Tårup og Klintholm	6
Områdebeskrivelse	6
Vigtigste naturværdier	6
Målsætning for Søer ved Tårup og Klintholm	6
Indsatsprogram	6
Behov for indsatser i planperiode 2016-2021	11
Naturtilstanden	11
Indsatser	11
Indsatser fordelt på aktør	11
Prioritering af den forventede indsats	11
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	12
Miljøvurdering af handleplanen	12
Bilag 1: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget	13
Bilag 2: Målsætning og indsatsprogram	14
Bilag 3: Kortbilag	16
Kortlagte lysåbne habitat-naturtyper	16
Forekomster af klokkefrø	17
Bilag 4: Forklaring af Natura 2000-begreber m.m.	18

Baggrund

EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver forpligter medlemslandene til at virke aktivt for at sikre en god naturtilstand i de udpegede Natura 2000-områder. Der er udpeget 252 Natura 2000-områder i Danmark.

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning tilvejebringer det faglige grundlag for indsatsen (basisanalyser) og udarbejder hvert 6. år overordnede Natura 2000-planer for hvert område med mål og indsatskrav. Første planperiode var 2010-2015. De statslige basisanalyser og Natura 2000-planer for perioden 2016-2021 kan ses på Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings [hjemmeside](#).

Kommunerne skal på baggrund heraf og for hvert Natura 2000-område udarbejde en Natura 2000-handleplan, der beskriver, hvordan den statslige plan konkret vil blive realiseret.

Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning og gennemføres hvert 12. år i Natura 2000-skovhandleplaner.

Kommunerne og Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Denne handleplan gør rede for, hvordan Natura 2000-planen for område nr. 118 Søer ved Tårup og Klintholm 2016-2021 vil blive gennemført i 2. planperiode, der dækker 2016-2021.

Handleplanen er udarbejdet af Nyborg Kommune og Svendborg Kommune. Den offentlige lodsejer Klintholm I/S har ikke ønsket at udarbejde en selvstændig forvaltningsplan. Arealerne på Klintholm indgår derfor i den kommunale handleplan.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Der indgår ingen skovnaturtyper i dette Natura 2000-område.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven¹, bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner² og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning³.

Handleplaner

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevareministeriet og offentlige lodsejere.

¹ Bekendtgørelse af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (Miljømålsloven), LBK nr. 1251 af 29/09/2016

² Bekendtgørelse nr. 944 af 27/06/2016

³ Bekendtgørelse nr. 946 af 27/06/2016

- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen må ikke stride imod retningslinjer fastsat i den statslige Natura 2000-plan.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal ikke omfatte en indsats for at forbedre vandkvaliteten i større søer, vandløb, fjorde og kystvande, da det sker gennem indsatsen i vandplanlægningen. Ligeledes sker indsatsen for reduktion af kvælstofdepositionen gennem husdyrgodkendelsesloven mv. og skal ikke indgå i Natura 2000-handleplanerne.

Natura 2000-planerne er bindende for myndighederne, men regeringen lægger til grund, at den konkrete indsats i videst muligt omfang gennemføres ved frivillige virkemidler, som staten stiller til rådighed. De økonomiske rammer for gennemførelse af handleplanerne fastlægges i økonomaftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening (KL).

I handleplanen anvendes en række Natura 2000-begreber m.m., som er forklaret nærmere i bilag 5.

Beskrivelse af Natura 2000-området Søer ved Tårup og Klintholm

Områdebeskrivelse

Området består af to adskilte kystnære arealer på i alt ca. 36 ha. Det nordlige område ved Tårup Strand rummer 5 vandhuller. Den sydlige del af området er et tidligere indvindingsområde for kalk – Klintholm Kalkgrave. Kalkgravningen har efterladt en række rentvandede og kalkrige søer med undervandsvegetation, herunder kransnålalger. Herudover har Fyns Amt gennem årene etableret en del mindre vandhuller, således at området ved Klintholm rummer i alt godt 20 søer og vandhuller.

Natura 2000-området har en relativ beskedne størrelse, og en stor del af klokkefrøens levesteder ligger udenfor Natura 2000-områdets afgrænsning. Ved Tårup Strand findes således yderligere 13 levesteder for klokkefrø omkring området, mens der udenfor Natura 2000-områdets afgrænsning ved Klintholm findes yderligere 5 vandhuller med forekomst af klokkefrø.

Vigtigste naturværdier

Området er levested for en stor bestand af klokkefrø, som yngler i de mange små vandhuller. Bestanden af klokkefrø på Klintholm udgør p.t. hovedparten af den østfynske bestand. Søerne i hele området er desuden ynglested for stor vandsalamander.

Ved Klintholm har kalkdepoter og det beskedne tilbageblevne areal med det oprindelige terræn udviklet sig til kalkoverdrev med en artsrig vegetation. Ved Tårup Strand er et mindre areal med naturtypen kystklint, som dog ikke indgår i udpegningsgrundlaget.

Det samlede udpegningsgrundlag fremgår af bilag 1.

Målsætning for Søer ved Tårup og Klintholm

Natura 2000-planens overordnede mål for området er:

Områdets to delområder kommer til hver for sig at bestå af sammenhængende naturarealer, der tilsammen fungerer som kerneområde for den østfynske bestand af klokkefrø og stor vandsalamander og udgør en spredningskilde for de pågældende arter til de omgivende arealer.

Søerne i området sikres god vandkvalitet med et varieret dyre- og planteliv, således at de udgør optimale levesteder for klokkefrøer.

De lysåbne naturtyper sikres en god-høj naturtilstand. Arealet af kalkoverdrev øges, såfremt de naturgivne forhold gør det muligt.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

I Natura 2000-planen er endvidere opstillet en række konkrete målsætninger for naturtyper og arter. De fremgår af bilag 2.

Indsatsprogram

Opfyldelsen af habitatdirektivets krav om gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter strækker sig over flere planperioder. Staten har i Natura 2000-planen 2016-2021 fastlagt krav til indsatser i 2. planperiode. De kan ses i bilag 2.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan (2010-2015)

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunerne har siden arbejdet for at gennemføre den indsats, der er beskrevet i Natura 2000-handleplanen for Søer ved Tårup og Klintholm 2010-2015.

I første planperiode har indsatsen i området været fokuseret på etablering af levesteder for klokkefrø. Der er restaureret 8 vandhuller og etableret 14 nye vandhuller og 15 overvintringssteder. Her ud over er sikret græsning på i alt ca. 13 ha omkring vandhullerne. Da Natura 2000-området har en meget begrænset udstrækning er størstedelen af indsatsen sket på arealer udenfor området og således, at der er skabt gode sammenhænge mellem ynglevandhuller, fourageringsarealer og overvintringssteder samt forbindelse mellem bestandene ved Tårup, Klintholm og en nyregistreret forekomst ved Lundeborg. Indsatserne er vist på side 10.

Det eksisterende kalkoverdrev ved Klintholm (ca. 5 ha) er ryddet for vedopvækst og arealerne afgræsses. Der er ca. 2,0 ha græsningsareal i tilknytning hertil under udvikling til habitatnaturtypen kalkoverdrev og ca. 4,8 ha omdriftsareal (hvoraf de ca. 3,4 ha ligger indenfor Natura 2000-området) blev i 2015 udlagt til ekstensiv afgræsning med henblik på at udvide arealet med kalkoverdrev og binde områdets arealer med overdrev sammen. Ved Tårup er ryddet 1,2 ha af naturtypen 1230, Kystklint (indgår ikke i udpegningsgrundlaget) og som efterfølgende afgræsses.

Nedenstående tabel 1 og 2 viser en oversigt over de påbegyndte og realiserede projekter inden for Natura 2000-området. Opgørelserne medtager alene habitatnaturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget og afspejler således ikke den samlede drift og pleje inden for Natura 2000-området.

Tabel 1. Indsatser finansieret over Landdistriktsprogrammet og faciliteret af kommunerne.

Indsatser	Antal ha (Habitatnaturtype)
Lysåbne naturtyper:	
Rydning af uønsket opvækst af vedplanter, herunder invasive arter	ca. 5 ha*
Græsning eller høslæt	ca. 5 ha*

*Hele arealet hører under det fælleskommunalt ejede deponi Klintholm I/S.

Indsatsen med pleje af de eksisterende naturtyper er gennemført.

Nyborg Kommune har herudover ryddet 1,2 ha af naturtypen 1230, Kystklint ved Tårup og etableret afgræsning.

Tabel 2. Projekter finansieret via kommunernes egne midler og kommunalt medfinansierede natur- og miljøprojekter.

Indsatser	Handleplanmyndighed		Total
	Svendborg Kommune	Nyborg Kommune	
Udvidelse af kalkoverdrev	5,4 ha*	-	5,4 ha*
Restaurering af paddevandhuller	3 stk.	5 stk.	8 stk.
Nyetablering af paddevandhuller	9 stk.	5 stk.	14 stk.
Nyetablering af paddeovervintringssteder	8 stk.	7 stk.	15 stk.
Udvidelse af arealer med afgræsning til Klokkefrø og Stor Vandsalamander	ca. 7 ha	ca. 6 ha	ca. 13 ha
Reduktion af næringsstofftilførsel til søer fra dræn	-	2 stk.	2 stk.

*ca. to ha af udvidelsen af kalkoverdrev er foretaget på arealer tilhørende det kommunalt ejede Klintholm I/S.

Indsatsen med udvidelse af kalkoverdrev er påbegyndt.

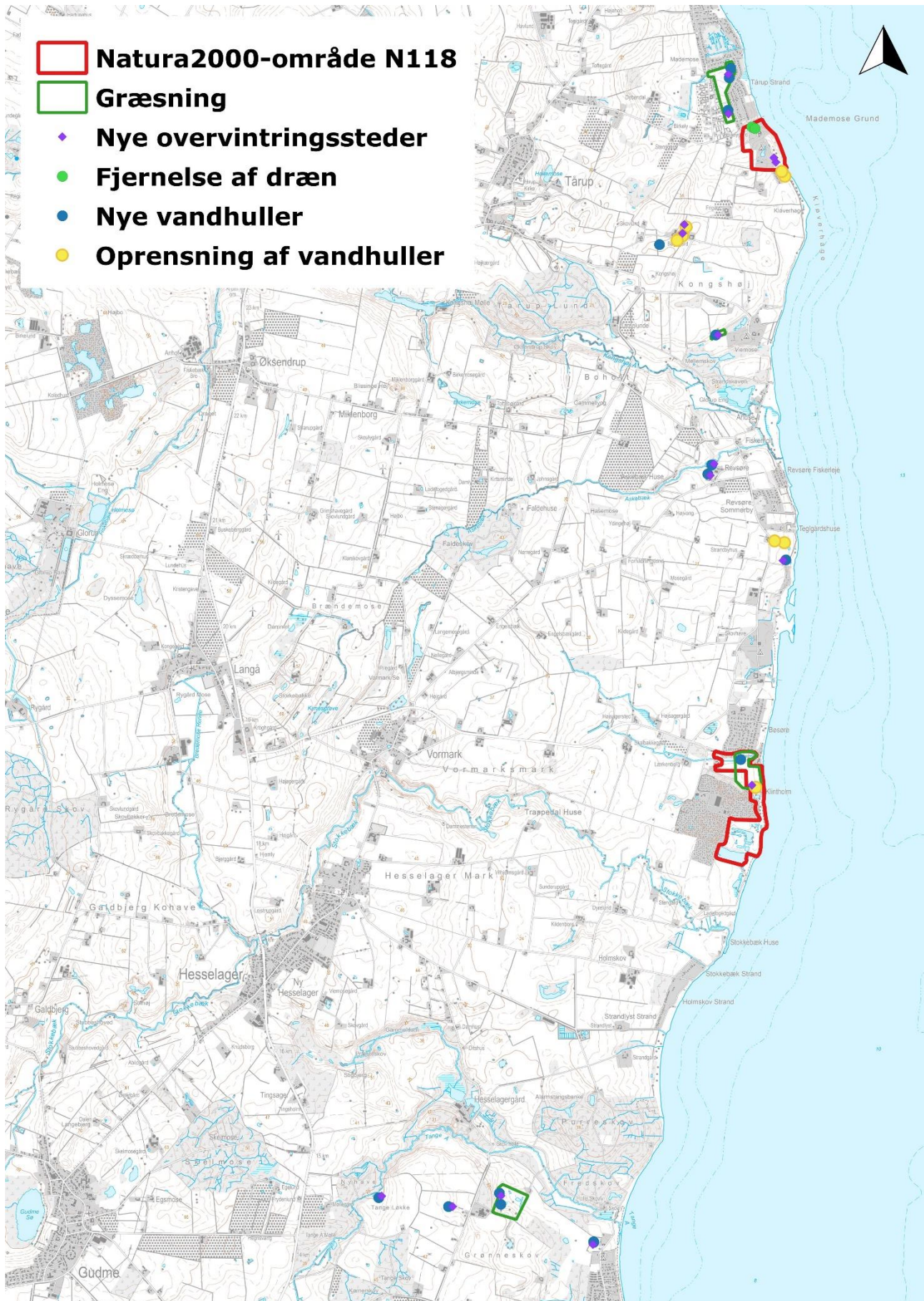
Alle indsatser for klokkefrø er gennemført.

For at undgå forurening af kalkoverdrev og klokkefrøvandhuller er flugtskydningsbanen ved Klintholm herudover aftalt flyttet til anden placering i løbet af 2016.

To af de nye vandhuller, der er etableret for klokkefrø, Lundeberg. Foto: Dorit Fruergaard.

Gennemførte indsatser for klokkefrø i 1. planperiode.

Behov for indsatser i planperiode 2016-2021

Den statslige Natura 2000-plan for Søer ved Tårup og Klintholm 2016-2021 indeholder konkrete mål for området og et indsatsprogram med bindende retningslinjer for indsatsen i planperioden (se bilag 2). Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings basisanalyse indeholder kortlægning af habitat-naturtyper og levesteder, og kan ses på Miljø- og Fødevarerministeriets [hjemmeside](#). Som en del heraf indgår vurderinger af naturtilstanden for naturtyper og arter samt vurderinger af strukturelle forhold som f.eks. tilgroning og afvanding. Vurderingerne for naturtyperne kan ses på hjemmesiden [PRIOR](#).

Der er ikke medtaget konkrete indsatser i Natura 2000-planens indsatsprogram for Søer ved Tårup og Klintholm. Men kommunerne og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på kalkoverdrev og klokkefrø.

Naturtilstanden

Arealet med kalkoverdrev har med undtagelse af et mindre område en moderat tilstand. Det er en forbedring i forhold til tilstanden ved sidste kortlægning. Forbedringen skyldes, at området omkring søerne ved Klintholm har været afgræsset igennem flere år, hvilket har resulteret i både en forbedret struktur og øget forekomst af karakteristiske arter.

Der er kun tilstandsvurderet tre af områdets kransnålalgesøer og to næringsrige søer. De tre kransnålalgesøer har en god-høj tilstand, mens de to næringsrige søer har en moderat-ringe tilstand.

Langt hovedparten af søerne er kortlagt som levested for stor vandsalamander og klokkefrø. For stor vandsalamander har alle 19 vurderede vandhuller en god-høj tilstand. For klokkefrø har 13 ud af 17 vandhuller en god-høj tilstand.

Indsatser

På baggrund heraf har kommunerne vurderet, at der i 2. planperiode ikke er behov for nye indsatser.

Der er behov for at fortsætte plejen af kalkoverdrevet ved Klintholm med afgræsning og efterrydning (i mindre omfang) samt følge op på udlægningen af omdriftsareal til udvikling af kalkoverdrev.

Derudover er der ved Tårup Strand behov for fortsat pleje omkring vandhullerne i og op til Natura 2000 området.

Kommunerne vil i øvrigt følge områdets levesteder for klokkefrø og sikre en hensigtsmæssig udvikling.

Indsatser gennemføres i videst mulig omfang gennem frivillige aftaler.

Indsatser fordelt på aktør

Nyborg og Svendborg Kommuner vil hver især udføre arbejdet inden for kommunernes geografiske områder.

Prioritering af den forventede indsats

For pleje af det eksisterende kalkoverdrev og udvidelse på eksisterende græsningsarealer forventes den konkrete indsats – i lighed med 1. planperiode – i stort omfang gennemført ved, at lodsejeren søger om tilskud fra tilskudsordningerne under Landdistriktsprogrammet.

Svendborg Kommune vil følge omlægningen af omdriftsarealet til udvikling af kalkoverdrev og tilpasse driften gennem hele planperioden.

Kommunerne vil i øvrigt i begyndelsen af planperioden undersøge områdets 'gamle' vandhuller nærmere af hensyn til klokkefrø og iværksætte pleje, hvor der er behov.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Plejen af det eksisterende overdrevarsareal og udvidelsen af overdrevarsarealet vil ske i tæt dialog med de to lodsejere.

Eventuel pleje af områdernes vandhuller vil i hvert tilfælde ligeledes blive aftalt med lodsejeren.

Øvrige interessenter holdes orienteret med mulighed for at komme med input. Brugere af Klintholm I/S's arealer vil blive orienteret årligt i forbindelse med brugergruppemøder. Inddragelsen af øvrige interessenter sker primært gennem kommunernes grønne råd, hvor der er repræsentanter fra en bred vifte af natur- og lodsejerinteresser. De grønne råd holder møder 2-4 gange om året.

Miljøvurdering af handleplanen

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer⁴. For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanen for Søer ved Tårup og Klintholm 2016-2021 har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i den miljøvurderede Natura 2000-plan for Søer ved Tårup og Klintholm. Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

⁴ LBK nr. 1533 af 10/12/2015.

Bilag 1: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 102:

I tabellen er angivet områdets naturtyper på baggrund af Naturstyrelsens, nu Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings kortlægning i basisanalyse 2016-2021.

Naturtypenr.	Naturtype	Handleplanmyndighed		I alt (ha)
		Svendborg Kommune (ha)	Nyborg Kommune (ha)	
1210	Strandvold med enårige planter	-	0,14	0,14
1220	Strandvold med flerårige planter	1,47	0,42	1,89
3140	Kransnålalge-sø	2,74 ha*	0,18 ha*	2,92 ha
3150	Næringsrig sø	0,91 ha*	0,03 ha*	0,94 ha
6210	Kalkoverdrev	4,95 ha	-	4,95 ha
Sum af hektar		10,07 ha	0,77 ha	10,84 ha

*omfatter de kortlagte søer i området se bilag 3.

Arter:

1166	Stor Vandsalamander (<i>Triturus cristatus</i>)
1188	Klokkefrø (<i>Bombina bombina</i>)

Området er levested for en stor bestand af klokkefrø, som yngler i de mange små vandhuller, og udgør hovedparten af den Østfynske bestand. Søerne i hele området er desuden ynglested for stor vandsalamander. Foto: Mogens Lind Jørgensen

Bilag 2: Målsætning og indsatsprogram

Målsætninger og indsatsprogram i Natura 2000-planen for Søer ved Tårup og Klintholm 2016-2021 er gengivet her.

Det overordnede mål er:

- Områdets to delområder kommer til hver for sig at bestå af sammenhængende naturarealer, der tilsammen fungerer som kerneområde for den østfynske bestand af klokkefrø og stor vandsalamander og udgør en spredningskilde for de pågældende arter til de omgivende arealer.
- Søerne i området sikres god vandkvalitet med et varieret dyre- og planteliv, således at de udgør optimale levesteder for klokkefrøer.
- De lysåbne naturtyper sikres en god-høj naturtilstand. Arealet af kalkoverdrev øges, såfremt de naturgivne forhold gør det muligt.
- Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter:

Naturtyper og arter skal på sigt opnå en gunstig bevaringsstatus.

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres tilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.

For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

Modstridende naturinteresser.

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Afgræsning i og omkring søerne sikrer optimale levevilkår for klokkefrø og stor vandsalamander, men græsningen kan samtidig øge søernes fosforindhold. I området prioriteres en optimering af levestederne for klokkefrø og stor vandsalamander på trods af en eventuel øgning af fosforindholdet i søerne.

Generelle retningslinjer:

1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
4. Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.
5. Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
6. Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Områdespecifikke retningslinjer:

1. Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på kalkoverdrev og klokkefrø, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Områdets kalkrige overdrev rummer en rig flora. Hulkravet kodriver. Foto: Terkel Broe Christensen

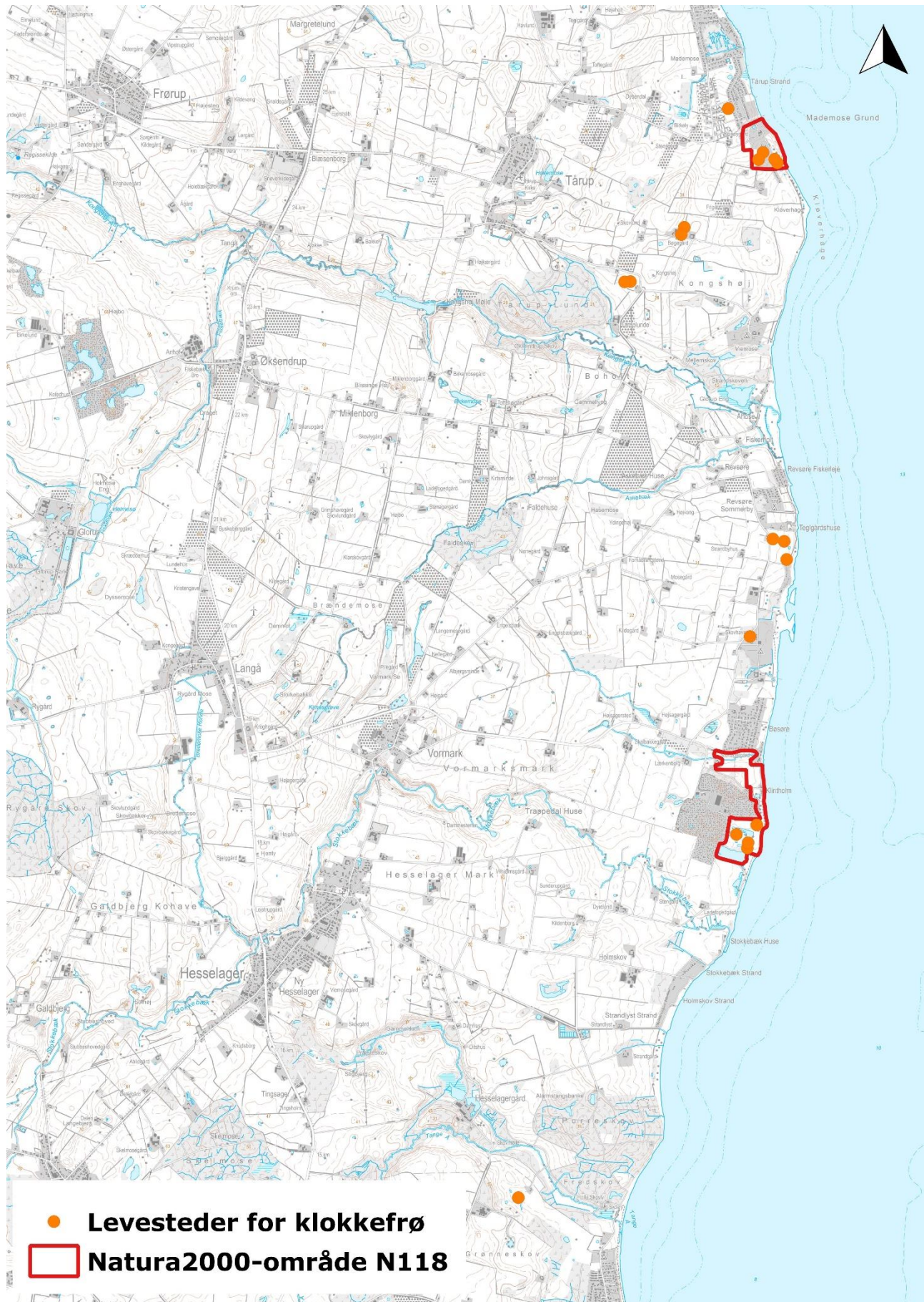
Bilag 3: Kortbilag

Kortlagte lysåbne habitat-naturtyper

De enkelte naturtyper kan ses på Miljø- og Fødevarerministeriets [hjemmeside](#).

Forekomster af klokkefrø

Kendte levesteder for klokkefrø.

Bilag 4: Forklaring af Natura 2000-begreber m.m.

Begreb	Forklaring
Natura 2000	Natura 2000 er et netværk af områder i EU med særligt værdifuld natur. Natura 2000 er en samlebetegnelse for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. I Danmark tales om internationale naturbeskyttelsesområder, som også rummer Ramsarområder, og består af et eller flere af disse særligt udpegede områder. Natura 2000-områderne kan ses i Danmarks Miljøportal og på Miljø- og Fødevareministeriets hjemmeside . Der er mere information om Natura 2000 på Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings hjemmeside .
Udpegningsgrundlag	Udpegningsgrundlaget er en fællesbetegnelse for de arter og naturtyper, som findes indenfor et internationalt beskyttelsesområde og som er omfattet af listerne i habitatdirektivet eller fuglebeskyttelsesdirektivet, som forudsætter udpegningsgrundlaget fremgår af hver enkelt Natura 2000-plan. Planerne kan ses på Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings hjemmeside .
Naturtyper	Naturtyper er land- eller vandområder, som er kendetegnet ved en række arter og strukturer. I Danmark er der 35 lysåbne terrestriske naturtyper, 7 sø- og vandløbsnaturtyper, 8 hav- og tidevandsafhængige naturtyper og 10 skovnaturtyper. En nærmere beskrivelse af de enkelte naturtyper kan ses på Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings hjemmeside .
Kortlægning	Under forarbejdet til Natura 2000-planerne er en række naturtyper kortlagt ved en fysisk gennemgang af habitat-områderne. Naturtyperne er afgrænset og identificeret, og der er registreret oplysninger om struktur og artsindhold på arealerne. De kortlagte områder kan f.eks. findes på PRIOR .
Tilstandsklasse	Tilstandsklassen er udtryk for naturkvaliteten af den enkelte kortlagte naturtype. Tilstandsklassen er beregnet på baggrund af strukturindikatorer og artsdata, som er indsamlet ved kortlægningen. Ud fra strukturindikatorerne beregnes et strukturindeks, og tilsvarende beregnes et artsindeks ud fra de indsamlede artsdata. Hver især fortæller de to indeks noget om de aktuelle livsvilkår og den seneste historie på arealet. Tilstanden er en sammenvæjning af de to indeks. Der er 5 tilstandsklasser: I. Høj tilstand II. God tilstand III. Moderat tilstand IV. Ringe tilstand V. Dårlig tilstand De to øverste klasser I og II opfylder Habitatdirektivets krav til gunstig bevaringsstatus under forudsætning af, at der foreligger en prognose der siger, at arealet også i fremtiden vil kunne opretholde den høje eller gode tilstand. Tilstandsklasse (inkl. struktur- og artstilstand) for en kortlagt naturtype kan ses på PRIOR .
Gunstig bevaringsstatus	En naturtypes bevaringsstatus er gunstig, når: <ul style="list-style-type: none"> - arealet med naturtypen i det naturlige udbredelsesområde er stabilt eller øges - den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for naturtypens opretholdelse, er til stede og vil være det fremover. - bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for naturtypen, er gunstig. En arts bevaringsstatus anses for gunstig, når: <ul style="list-style-type: none"> - bestandsudviklingen viser, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv

	<ul style="list-style-type: none"> - artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang eller vil blive mindsket - der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare artens bestande
Natura 2000-plan	Natura 2000-planen fortæller, hvordan man skal behandle hvert af de 252 Natura 2000-områder, så man stopper tilbagegangen for naturtyper og arter i det enkelte område. Natura 2000-planen indeholder mål for naturtilstanden og et indsatsprogram. Planerne kan ses på Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings hjemmeside .
Natura 2000-handleplan	Natura 2000-planen udmøntes i handleplaner. En kommune skal således udarbejde en handleplan for, hvordan Natura 2000-planen vil blive realiseret inden for kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Kommunen skal efterfølgende sikre, at handleplanen gennemføres. På tilsvarende måde har Naturstyrelsen ansvaret for at udarbejde og gennemføre handleplaner for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.
Offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner	Offentlige lodsejere har mulighed for selv at udarbejde drifts- og plejeplan som opfølgning på en Natura 2000-plan. I Natura 2000-handleplanen skal der være resuméer af de offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner.
Invasive arter	Invasive arter dækker over plante- og dyrearter, der af mennesket er blevet flyttet fra en del af verden til en anden og her påvirker hjemmehørende arter negativt. Et almindeligt brugt eksempel er kæmpe-bjørneklo, som er ført til Danmark fra Kaukasus og nu giver problemer i eksempelvis moser, hvor den udkonkurrerer hjemmehørende plantearter.

